

RAPORTA SÁMENUORÁID DÁIDDADÁHPÁHUSAS 2012

RAPORTTI SAAMELAISNUORTEN TAIDETAPAHTUMASTA 2012

järjestettiin maaliskuun 28.-29. päivinä Inarissa Saamelaiskulttuurikeskus Sajoksessa, jonka 430 henkilön auditorio täyttyi ääriään myöten. Tapahtuman järjestelyistä vastasi Saamelaiskäräjät. Järjestelyissä olivat mukana koulutus- ja oppimateriaalitoimiston lisäksi saamelaismusiikki- ja lastenkulttuurikeskukset, nuorisoneuvosto sekä alkuperäiskansojen elokuvakeskus. Keskiviikon urheilukilpailujen käytännön järjestelyistä vastasivat Saamelaisalueen koulutuskeskus sekä Inarin saamelaisyhdistys, jonka puheenjohtajalle *Aslak Paltolle* erityinen kiitos kilpailujen sääntöjen laatimisesta sekä ahkerasta osallistumisesta koko tapahtumaan.

Ääni- ja valotekniikasta huolehti Sajoksen tekninen henkilökunta apunaan Aanaar Media. Saamelaisalueen koulutuskeskuksen medialinja kuvasi koko tapahtuman, jota saattoi seurata netin kautta suorana videostreaminä. Infopisteestä huolehtivat *Inka Nuorgam* sekä *Inga Helander*, joka myös valokuvasi tapahtuman. Urheilukilpailut taltioi valokuvaaja *Ulla Isotalo*.

Saamelaiskäräjät järjesti nyt ensimmäistä kertaa taidetapahtuman omissa tiloissaan, joten tarvittiin myös erillinen toimintasuunnitelma liitettäväksi Sajoksen pelastussuunnitelmaan. Suunnitelman laati koulutussihteeri *Ulla Aikio-Puoskari*. Poliisin suositusten mukaan tapahtumaan palkattiin viisi järjestyshenkilöä sekä ensiapuhenkilö. Yhteensä tapahtuman järjestelyissä työskenteli noin 20 henkeä.

Osallistujat tulivat linja-autoilla Ivalosta, Enontekiöltä, Sodankylästä, Utsjoelta ja Rovaniemeltä. Lähes 200 henkilölle järjestyi yöpaikka Nuorisokeskus Vasatokassa ja leirintäalueella Inarin kirkonkylässä. Osa osallistujista saapui Inariin vasta torstaina.

njukčamánu 28.-29. beaivi Anáris Sáme-kulturguovddáš Sadjosis, man 430 olbmo auditoria dievai olláit. Sámediggi lei dáhpáhusa váldoordnejeaddji. Ordnemiin ledje mielde skuvlen- ja oahppamateriáladoadimmahaga lassin sámemusihkka- ja mánáidkulturguovddážat, nuoraidráđđi ja eamiálbmogiid filbmaguovddáš. Gaskavahkku valáštallangilvvohallamiid ordnemis vástidedje Sámi oahpáhusguovddáš ja Anára sámí searvi. Sierra giitosat mannet searvvi ságadoallái *Aslak Palttoi*, guhte čálii gilvvohallama njuolgadusaid ja oassálasttii viššalit olles dáhpáhusii.

Jietna- ja čuovgateknihkas fuolahedje Sadjosa tehnikkalaš bargit ovttas Aanaar Mediain. Sámi oahpáhusguovddáža medialinnjá govvi olles dáhpáhusa, man sáhtii čuovvut internehta bokte njuolgo videostreamin. Infobeavddi divššauga *Inka Nuorgam* ja *Inga Helander*, guhte maiddái govvi heila dáhpáhusa. Valáštallangilvvuid govvi govvejeaddji *Ulla Isotalo*.

Sámediggi ordnii dáiddadáhpáhusa dál vuosstas háve iežas dálás, ja danin dárbbášuvvui maiddái sierra doaimmanplána, mii laktojuvvui Sadjosa gádjunplánii. Plána čálii skuvlenčálii *Ulla Aikio-Puoskari*. Bolesa ávžžuhusa mielde dán dáhpáhusii ledje bálkáhuvvon ledje vihtta ortnetdoalli sihke vuosstašveahkkeolmmoš. Oktii-buot dán jagáš dáhpáhusa ordnemii oassálaste sullii 20 olbmo.

Oassálastit bohte Anárii linjabiillaiguin Avvilis, Eanodagas, Soađegilis, Ohcejogas ja Roavenjárggas. Lagabui 200 olbmui ordnašuvai idjadanbáiki Nuoraidguovddáš Vasatokkas Rivdolis sihke Anára márkanis turistabarttain. Oassi oassálastiin bohte Anárii easka duorastaga.

Sadjosa *Dolla* -auditoria maŋimuš beaŋkkat dievvagohte vuosstažin duorastatidida.

Sajoksen *Dolla* -auditorion katso-mo alkoi täyttyä takapenkeistä lähtien torstaiamuna.

Govva/valokuva Inga Helander

Saamelaiskäräjät tarjosi tapahtumapäivinä kaikille tapahtumaan osallistuville kouluruuan ja torstaina myös aamiaisen.

Osallistumis- ja pääsymaksuja ei peritty. Opetus- ja kulttuuriministeriö osoitti taide-tapahtuman ja Nuori Kulttuuri -matkan kuluihin yhteensä 40000€. Turun matkaa avustivat lisäksi Saamelaiskäräjien Nuorisoneuvosto (2000€), Inarin kunnan kulttuuritoimi (n. 400€), Utsjoen kunta (1000€) sekä Saamelaismusiikkikeskus (100€).

Sámediggi fálai dáhpáhusbeivviid buot oas-sálasttiide skuvlamállása ja duorastaga vel iditbihtá.

Dáhpáhusii eai berrojuvvon oassálastin- ja sisabeassanmávssut. Oahpáhus- ja kulturministeriija čujuhii dáiddadáhpáhusa ja Nuorra Kultuvra -mátkki goluide oktiibuot 40000€. Turku mátkki goluid gokčamis veahkehedje maid Sámedikki nuoraidrádđi (2000€), Anára gieldda kulturdoai-bma (s. 400€), Ohcejoga gieldda (1000€) ja Sámedikki Sámemusiikkaguovddáš (100€).

Govat/valokuvat Ulla Isotalo

Tapahtuman suunnittelua varten palkattiin 1,5 kuukaudeksi työntekijä, ilmaisutaiteen opiskelija *Heli Huovinen*. Suunnittelupalaverissa olivat mukana Inarin koulun rehtori *Yrjö Musta*, Saamelaisalueen koulutuskeskuksen opettajat *Outi Jääskö* ja *Vesa Juntunen* sekä Ulla Aikio-Puoskari, Heli Huovinen ja *Anni Näkkäljärvi* Saamelaiskäräjiltä.

Tanja Sanilalta tilattiin tapahtumaa varten juliste. Saamelaisalueen koulutuskeskuksen medialinjan opiskelija *Kevin Francett* teki julisteen hahmoista animaation, jota esitettiin väliajoilla valkokankaalla. Tapahtuman juonsivat inarin- ja pohjoissaameksi *Niillas Holmberg* ja Heli Huovinen. Saamelaiskäräjien 1. varapuheenjohtaja *Tiina Sanila-Aikio* käytti tapahtuman avajaispuheessaan keskiviikon kulttuuri-illan aluksi sekä suomea että koltansaamea. Alkuperäiskansojen elokuvakeskus *Skábma* esitti torstaina tapahtuman lopussa elokuvia sillä välin kun raati teki päätöksensä.

Dáhpáhusa plánemii bálkáhuvvui 1,5 mánnui sierra bargi, teáhtersuorggi studeanta *Heli Huovinen*. Plánenčoahkkimii oassálaste Anára skuvlla rektor *Yrjö Musta*, Sámi oahpáhusguovddáža oahpaheaddjit *Outi Jääskö* ja *Vesa Juntunen* sihke Ulla Aikio-Puoskari, *Heli Huovinen* ja *Anni Näkkäljärvi* Sámedikkis.

Tanja Sanilas dinggojuvvui dáhpáhusa várás plakáhta. Sámi oahpáhusguovddáža mediaoahppi *Kevin Francett* animerii plakáhta figuvrraid, ja video čájehuvvui bottuid áigge auditoriijas lávddi bajábealde. Dáhpáhusa láidesteigga anár- ja davvisámegillii *Niillas Holmberg* ja *Heli Huovinen*. Sámedikki 1. várreságádoalli *Tiina Sanila-Aikio* geavahii dáhpáhusa rahpansáhkavuorustis gaskavahkku kultureahkedis sihke nuortalaš- ja suomagielaide. Eamiálbmogiid filbmaguovddáš *Skábma* čájehii dáhpáhusa loahpas vel ealligovaid dan bottá go jury čoahkkanii smiehttat iežas mearrádušaid.

LAJIT JA TAVOITTEET

Vuoden 2012 teemana oli musiikki valtakunnallisen Nuori Kulttuuri -teeman mukaisesti. Niinpä jo avajaisissa keskiviikkona kuultiin leu'ddia, pianonsoittoa ja räppiä, kun musiikkikatselmuksen raatilaiset Tiina Sanila-Aikio, Heikki Nikula ja Ailu Valle esiintyivät. Avajaisissa kuultiin lisäksi Duo Oula ja Anni Guttormia ja Juho Kiviniemeä. Neljäs raatilainen Inga Máret Gaup-Juuso avasi joiulla torstain musiikkitapahtuman.

Eriyisenä saamelaislajina oli tänä vuonna perin-teinen urheilu eli suopunkiviestihiihto vanhanajan mäystinsuksilla sekä suopunginheitto Inarin hiihtostadionilla. Varsinkin pojat innostuivat osallistumaan näihin lajeihin.

ŠLÁJAT JA ULBMILAT

Jagi 2012 fáddán lei musihkka riikkaviidosáš Nuorra Kultuvra -temá mielde. Nuba juo rahpandilálašvuodas gaskavahkku gullui le'udd, pianočuojaheapmi ja rap, go musihkkadáhpáhusa jury Tiina Sanila-Aikio, Heikki Nikula ja Ailu Valle loaiddastedje. Rahpamis gulaimet maiddá Duo Oula ja Ánne Guttorma ovttas Juho Kivimäkin. Njealját duopmár Inga Máret Gaup-Juuso rabai duorastaga musihkkadáhpáhusa luđiin.

Earenoamáš sáme fáddán dán jagi lei árbevirolaš valáštallan dahjege njoarostangilvu ja njoa-rostansáttačuoigan dološ málle sabehiiguin Anára čuoiganstašuvnnas. Dát šlájat geasuhedje eandalii bárdniid.

Govat/valokuvat Inga Helander

Hilbes Utsjoelta sekä The Slap Inarista valittiin Turkuun edustamaan saamelaisnuoria valtakunnallisessa SOUNDS -tapahtumassa toukokuussa. Molemmille annettiin kunniaininta.

Hilbes Ohcejogas ja The Slap Anáris besse Turku ovdas-
tit sámenuoraid riikkaviidosáš SOUNDS -dáhpáhusas mies-
semánus. Guktot ožžo gudnemáinnašumi.

Tapahtumaan oli kutsuttu kaikki saamelaislapset ja -nuoret sekä saamen kielen ja saamenkielisten luokkien oppilaat. Osallistuminen oli mahdollista myös koulujen ulkopuolella toimiville nuorille. Kaukaisimmat osallistujat olivat Rovaniemen koulujen saamenoppilaat. Lisäksi osallistujia oli Norjan Sirman kylästä, jonka koulu tekee yhteistyötä rajan yli Utsjoen koulun kanssa.

Dáhpáhussii ledje bovdjuvvon buot sámemánát ja –nuorat sihke skuvllaid sáme giela lohkkit ja sámeluohkáid oahppit. Oassálastin lei vejolaš maiddá skuvllaid olggobealde doaibmi nuoraide. Guhkimus guossit ledje Roavvenjárgga skuvllaid sámeoahppit. Dasa lassin oassálastit ledje maiddá Norgga Sirpmás, man skuvllas lea ovttasbargu rájá badjel Ohcejotnjálmme skuvlaguovddážiin.

Saamelaisnuorten taidetapahtuman päätavoitteena on antaa nuorille tilaisuus omien taitojensa kehittämiseen, tarjota heille vuosittain mahdollisuus näyttää taitojaan myös muille ja saada innostavaa palautetta. Raati painotti arvostelussaan erityisesti nuorten omaa panosta esitysten valmistamisessa.

Yhtenä tärkeänä tavoitteena on ollut aina lasten ja nuorten saamen kielen taidon ja saamelaisen identiteetin vahvistaminen. Lisäksi tapahtuma tukee merkittäväällä tavalla oppilaiden, opettajien, vanhempien ja saamelaisyhdistysten yhteistyötä.

OSALLISTUJAT JA LUKUJA

Urheilukilpailuihin osallistui yli 100 lasta ja nuorta. Torstaina noin 150 esiintyjää nousi Sajoksen auditorion lavalle 20:ssä eri kokoonpanossa. Yleisöä ja tapahtumaan osallistujia oli yli 450 henkeä.

PALKINNOT

Kaikki kilpailuun osallistujat saivat osallistumistodistuksen muistoksi tapahtumasta. Saamelaiskäräjät jakoi stipendejä kannustukseksi harrastusten jatkamiseen yhteensä 1990 euron edestä. Kaikki musiikkiryhmät saivat kirjallisen palautteen esityksestään.

Sámenuoraid dáiddadáhpáhusa váldoulbmilin lea fállat nuoraide dilálašvuoda ovddidit dáidduideaset, fállat sidjiide jahkásaččat vejolašvuoda čájehit dáidduideaset maiddái earáide ja oažžut movttiidahtti árvvoštallama. Duopmárat deattuhedje árvvoštallamis erenoamážit dan, man olu nuorat ledje ieža oassálastán musihkkabihtáid dahkamii.

Oktan dehálaš ulbmilin lea leamašan maiddái mánáid ja nuoraid sámegeiela dáiddu ja sámi identitehta nannen. Dasa lassin dáhpáhus nanne mearkkašahtti mearis maiddái oahppiid, oahpaheaddjiid, váhnemiid ja sámi servviid ovttasbarggu.

OASSÁLASTTIT JA LOGUT

Valáštallangilvvuide válde oasi badjel 100 máná ja nuora. Duorastaga sullii 150 loaiddasteaddji manne Sadjosa lávddi nalde 20 sierra musihkkajoavkkus. Geahččit ja dáhpáhusa oassálastit ledje buohkannassii badjel 450.

BÁLKKAŠUMIT

Buot oasseváldit ožžo oassálastinduođaštusaid muitun dáhpáhusas. Sámediggi jugii nuoraide stipeanddaid 1990 euro ovddas movttiidan dihte sin joatkit iežaset astoáiggedoaimmaiguin. Buot musihkkajoavkkut ožžo girjjálaš máhcahaga iežaset ovdanbuktima ovddas.

Govat/valokuvat Anni Näkkäläjäarvi

Stipendit / Stipeanddat

Suopunginheitto / njoarosteapmi

0-2 lk

Akseli Pulkkinen (Sodankylä/ Soadegilli),
Maren Elle Mäkitalo (Kaaresuvanto/ Gáresávvon) ja
Pauliina Kumpula (Vuohčču/ Vuotso)

3-6 lk

Anette Kosonen (Vuohčču/ Vuotso),
Makreta Pyhäjärvi (Sodankylä/ Soadegilli) ja
Jon-Erik Näkkäljärvi (Inari/Anár)

7-9 lk ja lukio/logaha:

Heaika Näkkäljärvi, (Eanodaga logahat/ Enontekiön lukio)
Iina-Marja Juuso (Eanodaga logahat/ Enontekiön lukio) ja
Marielle Labba (Hehtá skuvla/ Hetan koulu)

Suopunkiviesti / njoarostansáttáčuoigan

0-2 lk

Henri Kekäle, *Lilja Ljetoff* ja *Henry Haataja* (Sevettijärven koulu/ Čeavetjávrrri skuvla)
Sarelle Porsanger, *Fanny Seppänen* ja *Reija Tapiola* (Rovaniemi/ Roavvenjárga)

3-6 lk

Ante-Johan Magga, *Ole-Juhan Kemi* ja *Jon-Erik Näkkäljärvi* (Inari/ Anár)
Teemu Valle, *Makreta Pyhäjärvi* ja *Aleksanteri Pulska* (Sodankylä/ Soadegilli)
Britt-Inger Ruotsala, *Susan Löf* ja *Maren Elle Mäkitalo* (Kaaresuvanto-Hetta/ Gárasávvon-Hehtá)

7-9 lk ja lukio/logaha

Heaika Näkkäljärvi, *Juhan-Tuomma Mäkitalo* ja *Jouna Näkkälä* (Hetan koulu/ Hehtá skuvla)
Ellen-Maarit Juuso, *Iina-Maria Juuso* ja *Marielle Labba* (Hetan koulu/ Hehtá skuvla)

Musiikki / musihkka

6-9-vuotiaat / jahkasaččat

Giehtaruohtasa nieiddat Gárasávvonis (Kaaresuvanto, Enontekiö),
VJN, *Vuohču juoigalas nieiddat* Vuohčus (Vuotso, Sodankylä) ja
Gaccepat Gáregasnjárggas (Karigasniemi, Utsjoki)

10-15-vuotiaat / jahkasaččat

Hilbes Ohcejogas (Utsjoki),
Spildi Avvilis (Ivalo, Inari) ja
Ruodja Gáregasnjárggas (Karigasniemi, Utsjoki)

16-20-vuotiaat / jahkasaččat

The Slap Anáris (Inari) ja
Áđat Avvilis (Ivalo, Inari)

Eri-ikäisistä koostuneet ryhmät / Sierraahkásaš nuoraid joavkkut

Stárat Gáregasnjárggas (Karigasniemi, Utsjoki) ja
Bulljarággát Ohcejogas (Utsjoki)

Erityismaininnat, musiikki / Sierramáinnašumit, musihkka

Lilja Ljetoff Čeavetjávrris (Sevettijärvi) ja
Elle Kokkonen Anáris (Inari).

*Raporta Anni Näkkäljärvi
govat/kuvat Inga Helander ja Ulla Isotalo*